

עו"ד דורון רדעי, עו"ד ניצן גדות

- 1 **טיב הנזק הנגרם לצרכן כתוצאה מהפרת חובה להצגת מחיר כולל**
רע"א 7885/21 מש-קר בע"מ נ' לירז שלו ואח'
- 2 **חיוב מבקש בהפקדת ערובה להבטחת הוצאות**
רע"א 1468/23 עו"ד אריה ישראל ערמון נ' ויקטורי רשת סופרמרקטים בע"מ ואח'
- 3 **חזרת רשות מהודעת חדילה**
בר"מ 3222/22 עיריית נס ציונה נ' אריה רבי ואח'

1 **טיב הנזק הנגרם לצרכן כתוצאה מהפרת חובה להצגת מחיר כולל** רע"א 7885/21 מש-קר בע"מ נ' לירז שלו ואח'

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (כבוד השופטת גילה כנפי-שטייניץ) אשר קיבל בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד שתי חברות המפעילות מכונות אוטומטיות לממכר מזון ומשקאות, בגין גבייה שלא כדין של "עמלת סליקה" בעת תשלום בכרטיס אשראי.

בית המשפט העליון (כבוד השופטת ענת ברון) דחה את הבקשה, תוך שהוא קובע דברים מעניינים במיוחד בסוגיית טיב הנזק הנגרם כתוצאה מהפרת חובה של החובה לפי חוק הגנת הצרכן בעניין הצגת מחיר כולל: "לאחר שהוגשה בקשת רשות הערעור, ניתן על ידי בית משפט זה פסק דין ב-ע"א 6930/19 הר פז נ' נגד קרמיקה שיווק (1982) בע"מ [פורסם בנבו] (6.2.2023) (להלן: עניין הר פז). בין היתר נדונה בפסק הדין שאלת טיבו של הנזק שנגרם לצרכנים כתוצאה מהפרת החובה הקבועה בסעיף 17ב(א) לחוק הגנת הצרכן, שלפיה יש לציין ביחס לכל מוצר או שירות את מחירו הכולל. באותו עניין מדובר היה בהפרת החובה לכלול את רכיב מס ערך מוסף החל על העסקה במחיר הכולל; ואולם העובדה כי המחיר אינו כולל מס ערך מוסף צוינה בבירור לצידו של המחיר הנקוב. בפסק הדין נקבע כי בנסיבות שבהן הצרכן היה מודע לכך שיש להוסיף למחיר הנקוב רכיב של מס ערך מוסף, ככלל לא ניתן לקבוע שנגרם לו נזק ממון בגובה רכיב זה (עניין הר פז, פסקאות 79-80). לצד זאת הובהר, כי לא מן הנמנע שבנסיבות אלה נגרם לצרכן נזק בלתי ממוני – באשר "הצגת המחיר באופן האמור גורמת טרחה לצרכן, בשל הצורך לחשב בעצמו את המחיר הכולל; מקשה עליו לערוך השוואת מחירים; וכתוצאה מכך, מסבה לו תחושות שליליות ומבזבזת את זמנו" (שם, פסקה 78).

בענייננו, אין חולק כי על גבי המכונות צוין באופן ברור שלמחיר המוצר מתווספת עמלת סליקה, במידה שהתשלום מבוצע בכרטיס אשראי. בנסיבות אלה, ולנוכח הקביעות שנקבעו בהקשר זה בעניין הר-פז, מתעוררת שאלה לגבי טיב הנזק שנגרם לכאורה לחברי הקבוצה, ולגבי היקפו, שאלות שלא נדונו על ידי בית המשפט המחוזי בהחלטתו בבקשת האישור. כפי שצוין לעיל, בהחלטה בבקשת האישור נקבע כי לחברי הקבוצה נגרם לכאורה נזק ממוני בגובה עמלת הסליקה שבה נשאו, ושאלת קיומו של נזק בלתי ממוני כלל לא נדונה בהחלטה משזו לא נטענה בבקשת האישור. שומה אפוא על הערכאה הדיונית להידרש לסוגית הנזק במסגרת הדיון בתובענה הייצוגית, בין היתר בראי ההלכה שנקבעה בנדון בעניין הר פז." (החלטה מיום 19.7.2023).

בשם המבקשות: עו"ד מוטי ארד, עו"ד מיקה בר-נתן. בשם המשיבים: עו"ד אוהד רוזן, עו"ד עמית גנסיין, עו"ד נטע סרוסי, עו"ד אביטל פריזמנט בוטון.

חזרת רשות מהודעת חדילה

2

בר"מ 3222/22 עיריית נס ציונה נ' אריה רבי ואח'

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בלוד (כבוד השופטת מיכל נד"ב) אשר דחתה את טענת עיריית נס ציונה כי היא רשאית לחזור בה מהודעת החדילה אשר ניתנה על ידה בקשר לגביית ארנונה משטחים משותפים.

בית המשפט העליון (כבוד השופטת ענת ברון) דחה את הבקשה תוך שהוא קובע את הדברים הבאים: "לא בנקל וכעניין שבשגרה יתאפשר לרשות המינהלית לחזור בה מהודעת חדילה שמסרה במסגרת הליך ייצוגי; זאת בהינתן המשקל הרב שיש לייחס לסופיותיהן של הודעות חדילה. במקרה דנן הודעת החדילה מבטאת הסכמה מודעת של ויתור מצד הרשות בדבר האפשרות לחייב בארנונה בגין השטחים המשותפים לבנייני מגורים ופגיעה בציפיותיהם הסבירות של חברי הקבוצה על יסוד אותה הודעת חדילה, שלא להיות מחויבים בארנונה בגין שטחים אלה. כך במיוחד בשים לב לחובת תום הלב המוגברת וחובת ההגינות המוטלת על רשויות מקומיות. אמנם ייתכנו נסיבות מתאימות המצדיקות ביטול הודעת חדילה, לנוכח מאפייניה הייחודיים של הרשות המינהלית ושל ההליך הייצוגי; אך על פניו בצדק נקבע כי נסיבות המקרה דנן אינן כאלה, ונדמה שיש טעם בטענת המשיבים כי טענות העירייה הן לכל היותר בגדר "טעות בכדאיות העסקה", שנבעה ממערך ניהול הסיכונים שערכה באותה עת, ובהעדפתה את קניית הסיכון הגלום בניהול ההליך הייצוגי; וזו אינה מקימה על פניו טעם מבורר לביטול הודעת חדילה." (החלטה מיום 9.7.2023).

בשם המבקשת: עו"ד אשר אילוביץ. בשם המשיבים: עו"ד מוטי גל.

חיוב מבקש בהפקדת ערובה להבטחת הוצאות

רע"א 1468/23 עו"ד אריה ישראל ערמון נ' ויקטורי רשת סופרמרקטים בע"מ ואח'

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב יפו (כבוד השופטת לימור ביבי) במסגרתה חויב בית המשפט העליון (כבוד השופט ע' גרוסקופף) קיבל את הבקשה לרשות ערעור, וכן את הערעורהמבקש להפקיד ערובה בסך של 100,000 ש"ח להבטחת הוצאות המשיבות כתנאי להמשך ניהולו של ההליך.

בית המשפט העליון קיבל את הבקשה, וקיבל את הערעור בחלקו, תוך שהוא קובע את הדברים הבאים: "נקודת המוצא של הדיון בענייננו היא תקנה 2(ו) לתקנות תובענות ייצוגיות, התש"ע-2010, לפיה בקשת אישור לתובענה כייצוגית לא תותנה בהפקדת ערובה להוצאות הנתבע, אלא "מטעמים מיוחדים שיירשמו". מהם אותם טעמים מיוחדים? במסגרת רע"א 4381/17 תועלת לציבור נ' בנק הפועלים בע"מ [פורסם בנבו] (2.10.2017), נקבעו שלושה שיקולים לעניין זה: סיכויי בקשת האישור; מצבו הכלכלי של המבקש; אופן התנהלות המבקש במסגרת ההליך.

בית המשפט העליון חזר בהקשר זה על ההלכה בעניין תועלת הציבור, תוך שינוי מסוים הנוגע לסדר בחינת השיקולים הרלבנטיים: "כאשר מתבקש חיובו של מגיש בקשת אישור בהפקדת ערובה להוצאות בניהול ההליך, בית המשפט נדרש לערוך מבחן דו-שלבי: בשלב הראשון, יש לבחון אם מגיש הבקשה שרוי במצב כלכלי רעוע. במקרה שהתשובה לשאלה זו חיובית, יש לפנות לשלב השני, במסגרתו ייבחנו, במעין מתכונת של "מקבילית כוחות", השיקול הנוגע להתנהלותו הדיונית של מגיש הבקשה, וסיכוייה של בקשת האישור להצליח. משקלם המצטבר של שני השיקולים הללו, הנבחנים במבט צופה פני עתיד, יקבע אם יש מקום לחייב את מגיש הבקשה בהפקדת ערובה, ובאיזה שיעור. " בעקבות כך, הפחית בית המשפט את סכום הערובה שהמבקש חויב להפקיד לסך של 25,000 ש"ח (פסק דין מיום 9.7.2023).

בשם המבקש: עו"ד רועי בכר, עו"ד אברהם יהודה. בשם המשיבות: עו"ד נופר טל, עו"ד רונית סיטון זלקינד, עו"ד נועם מחלב, עו"ד קובי בר-און, עו"ד אור נוי, עו"ד אסטר נחום.